

Handläggare
Maria Andersson
Telefon: 08-508 25 910

Till
Socialnämnden

Delrapport och förslag på fortsatt inriktning för av Bostad först i Stockholm stad

(2 bilagor)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner föreliggande rapporter
2. Socialnämnden förlänger överenskommelsen med Stockholms stadsmission från den 1 september 2013 till den 28 februari 2014
3. Socialnämnden ger förvaltningen i uppdrag att i samverkan med Stockholms läns landsting och Stockholms Stadsmission utveckla modellen för stöd i Bostad först i enlighet med den inriktning som föreslås i detta tjänsteutlåtande
4. Socialnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Hälso- och sjukvårdsnämnden

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Socialförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, utvecklingsenheten

Swedenborgsgatan 20
Stockholm
Telefon 08-508 25 910
ma-
ria.eleonora.andersson@stockholm.se
stockholm.se

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid utvecklingsenheten inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor och i samarbete med projektets arbetsgrupp och i dialog med utvärderarna och följeforskare.

Bakgrund

År 2009 beslutades att bostad först skulle provas i Stockholms stad och dåvarande Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen fick i budget för 2010 uppdraget att leda ett projekt med syfte att utforma en bostad först modell för staden, med en boendelösning där hemlösa personer direkt erbjuds permanent boende i egen lägenhet.

Projektet som fick namnet Bostad först i Stockholms stad pågår fram till och med augusti 2013. Arbetet sker i partnerskap mellan Stockholms stads socialförvaltning, Svenska Bostäder AB, Stockholms Stadsmission. Lunds universitet var även delaktiga i uppbyggnaden av projektet. Från staden ingår stadsdelsförvaltningarna Hässelby- Vällingby, Skarpnäck, Skärholmen och Spånga- Tensta samt socialförvaltningens enheten för hemlösa. Projektet leds av en styrgrupp bestående av representanter från medverkande aktörer i projektet.

Projektet ska utveckla metoder och arbetssätt för intensivt, långsiktigt och individuellt utformat stöd i boendet för personer som tidigare levt i akut långvarig hemlöshet. Målet är att skapa förutsättningar för dem att etablera ett stabilt och långsiktigt boende och möjliggöra kvarboende. På längre sikt är målet också att initiera och stödja rehabilitering och återinkludering i form av t.ex. sysselsättning, hantering av skulder, behandling för missbruk och psykiska problem.

För projektets första år beslutade Organisations- och föreningsutskottet vid sitt sammanträde den 22 juni 2010, om utökad föreningsbidrag till Stockholms Stadsmission om 2 100 000 kr (Dnr 10.1- 0375/2010). I september 2011 beslutade Socialnämnden om att utöka projektet med ytterligare 15 lägenheterna (Dnr. 3.2-0478/2011).

Projektet följs upp och utvärderas löpande. Slututvärdering presenteras under hösten 2013.

Bostad först innebär ett erbjudande om permanent bostad och sedan erbjuds intensivt, men frivilligt, stöd i boendet. Den permanenta bostaden är startpunkten, förberedelsetiden inför inflytt-

ning är kort och det finns få krav utöver hyreslagen förknippat med boendet. I boendet eftersträvas normalisering, långsiktighet och kvarboende på samma villkor som gäller för andra hyresgäster (Hyreslagen). Vidare är de en viktig princip att boendet separeras från stöd och behandling.

Ärendet

I föreliggande ärende presenteras utvärderarnas delrapport samt en uppföljningsrapport från projektledningen.

Utvärderarnas delrapport (bilaga 1) pekar på att Bostad först i Stockholms stad har varit framgångsrikt när det gäller det primära målet att uppnå stabilt normaliserat boende för de som fått insatsen. Även projektet uppföljning (bilaga 2) pekar på positiva resultat vad gäller kvarboende. Uppföljningen visar också positiva effekter när det gäller kostnaderna. Utvärderingen visar inga signifikanta skillnader när det gäller drog- och alkoholanvändning eller livskvalitet. Här skiljer sig bilden mellan forskningsutvärderingen och projektets uppföljning. Uppföljningen pekar på att klienter såväl som socialsekreterare upplever positiva förändringar när det gäller missbruk och livskvalitet i många fall. Den uppföljning av verksamheten som Stockholms stadsmission låter göra visar också att hyresgästerna är mycket nöjda med det stöd de får i bostad först.

Särskilt värt att framhålla är att brist på sysselsättning framhålls som ett problem av många hyresgäster och det finns stort behov av att utveckla arbetssätt som kan stödja arbetslivsinriktad rehabilitering framför allt vad gäller sysselsättning för personer som inte klara stabil drogfrihet/nykterhet.

Trots de positiva resultaten för hyresgäster och socialtjänsten har det varit många och ibland omfattande störningar kopplade till projektets hyresgäster och att kringboendes trygghet ibland påverkats negativt. Svenska Bostäder AB framhåller att stödet måste utvecklas bl.a. genom tillgång till hälso- och sjukvårdens kompetens för att minimera riskerna för grannar om modellen ska vara långsiktigt hållbar. I den fortsatta utvecklingen av Bostad först i Stockholms stad bör därför särskilt beaktas hur stöd till hyresgäster och service till hyresvärdar ska stärkas för att minska risker för kringboende. Erfarenheterna i projektet tyder på att kompetensen i stödet samt möjligheten till flexibilitet när det gäller utflyttning och återinflyttning är två avgörande faktorer för detta.

En väl fungerande samverkan mellan de olika aktörerna har varit avgörande i projektet. Svenska Bostäders engagemang har varit mycket omfattande och särskilt viktigt har kontakten vid oro eller störningar varit. Dessa situationer har krävt att bostadsföretaget, socialtjänstens utredare samt Stockholms stadsmission stödteam agerar tillsammans vilket ställer stora krav på samarbetet. Samarbetet med den ideella sektorn har varit framgångsrikt under projektiden och Stockholms Stadsmissions kompetens har i hög grad bidragit till både att skapa förutsättningar kvarboende och att stödja hyresgästerna på vägen mot långsiktigt förändringsarbete.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förlängning av nuvarande projekt

Förvaltningen föreslår att projektet förlängs i nuvarande form t.o.m. den 28 februari 2014 för att arbeta fram formerna för vidareutvecklingen av modellen enligt inriktningen som föreslås nedan.

Förslag inför vidareutveckling av Bostad först i Stockholms stad

Erfarenheterna i projektet, som redovisas i uppföljningsrapporten (bilaga 2) visar på behovet av att vidareutveckla arbetet med bostad först i Stockholms stad. Förvaltningen föreslår följande uppdrag för att utveckla modellen och återrapportera detta till nämnden i januari 2014:

Definition och avgränsning av målgruppen

När projektet startades gjordes ingen klar avgränsning av målgruppen utan målgruppen definierades brett som långvarigt hemlösa. Förvaltningen menar att, inför fortsatt utveckling av Bostad först, bör målgruppen avgränsas till personer med misstänkt eller konstaterad samsjuklighet. Det är i praktiken denna grupp som projektet arbetat med och mycket tyder på att det är denna grupp som klarar boendetrappan sämst och där både behovet av långsiktigt arbete är mest omfattande samt vinsterna störst av att erbjuda en stabiliserande kontext.

Stödet och samarbete med hälso- och sjukvården

Ett tvärprofessionellt team och tätare organisatorisk samverkan mellan socialtjänst och sjukvården krävs för att skapa en stödorganisation av hög kvalitet som kan möta målgruppens behov och

på ett trovärdigt sätt garantera att kringboendes trygghet inte allvarligt påverkas. ACT modellen (assertive community treatment) i kombination med intensivt case managementstöd förordas i forskning. Förvaltningen föreslår att Bostad först i Stockholms stad utvecklas genom att ett stadsövergripande team skapas i samverkan med Stockholms läns landsting.

Boendelösningen och samverkan

Förvaltningen anser att möjlighet till byte av lägenhet och återinflyttning vid uppsägning är avgörande för att skapa förutsättningar för långsiktig boendestabilitet i Bostad först i Stockholms stad. På detta sätt separeras stödet från boendet. En klient utesluts inte på grund av att denne blir uppsagd från sitt boende utan istället erbjuds fortsatt stöd i avvaktan på återinflyttning. De s.k. avlastningsplatserna kan i dessa fall erbjuda temporärt boende i väntan på återinflyttning. Arbetssättet har framgångsrikt används i flera fall i projektet och det ger goda möjligheter att snabbt hitta lösningar som gagnar både socialtjänstens klienter och kringboende.

I och med omflyttningen av hyreshus mellan de kommunala bostadsföretagen kommer flera bostadsföretag att upplåta lägenheter till Bostad först från och med i höst. Detta kräver i förlängningen en formalisering av arbetet och en möjlighet skulle kunna vara att Bostad först lägenheter i framtiden förmedlas av Stockholms stads Bostadsförmedling på liknande sätt som försöks och träningslägenheten.

Kompetensutveckling

Bostad först är fortfarande nytt i Sverige och det finns behov av att bygga upp den professionella kompetensen i arbetet med stöd i boende till f.d. hemlösa personer med samsjuklighet och komplex problematik. Utvecklingsbehov finns både vad gäller utredningar och utförandet av stödet. Kompetensutveckling bör med fördel förläggas nära det praktiska arbetet. Förvaltningen anser att det finns behov att bygga upp ett särskilt kompetensutvecklings- och handledningsprogram som riktar sig till främst till case managers i Bostad först men också till andra personer som arbetar med personer med samsjuklighet eller liknande komplex problematik som lever i hemlöshet. Eftersom arbetssättet fortfarande är relativt outvecklat i Sverige anser förvaltningen att samverka med ”Pathways to Housing” i New York, som har både en välutvecklad utbildningsorganisation och omfattande praktisk erfarenhet, kan vara framgångsrikt. Kontakt har tagits för planering av utbildning i Stockholm. Vidare avser förvaltningen undersöka möjligheterna att kombinera detta med en anpassning av den

uppdragsutbildning för case managers som idag erbjuds vid Karolinska Institutet. Samverkan Stockholms länslandsting är också viktigt i utformningen av utbildningen.

Fortsatt forskning och erfarenhetsutbyte

Projektet har under 2012-2013 samarbetat med en doktorand vid Linnéuniversitetet. Detta samarbete har varit mycket givande och förvaltningen föreslår därför möjligheten att samarbetet formaliseras i ett uppdrag att följa det fortsatta arbetet undersöks. Eventuella tillkommande kostnader för fortsatt forskning avser förvaltningen behandla i samband med tertialrapport 2. Det är angeläget att över tid följa hur det går för hyresgästerna som idag bor i Bostad först lägenheterna. En möjlighet kan vara att upprepning av utvärderarnas klientuppföljning om några år.

Bilagor

- 1 Delrapport från utvärderarna
- 2 Uppföljning av Bostad först i Stockholms stad